

Izhaja 10. in
25. dan vsa-
cega meseca.

POPOTNIK

Velja za celo
leto 3 gold. za
pol leta 1 gold.
60 kr.

List za šolo in dom.

II. leto.

V Celji, 10. oktobra 1881.

16. list.

Petje v ljudski šoli.

I.

Da bode odgoja mladine popolna, treba je, da se ozira na primerni razvitek estetičnega čuta; to se pravi, da se pri mladeži izbudi veselje in radost do lepih oblik na organskih in neorganičnih stvareh. Tudi petje spada po svojem glasbenem svojstvu v vrsto raznih odgojilnih sredstev v tem oziru. Bilo je že starim učenjakom dobro znano, da je petje v istini imenitno sredstvo, da se doseže popolno izobraženje, in da jako upljiva na razvoj estetičnega okusa in na občni duševni razvoj otroka. Komu ne bi bilo znano, da je že David s petjem in z brenkanjem na harpi rezvedril otožno srce kralja Savla; in ko je bil David pozneje vbogi vbežnik istega kralja Savla, tolažilo ga je petje in njegova harpa. Herodot in Pavsani priporočujeta, da so bili skoro vsi stari zakonodajalci muzikalično izobraženi, in da so likali z glasbo svoj narod. Gerki so popevali pesni pri vsih svojih težavnih opravilih, kajti opazili so, da se težka dela vrlo laže opravljajo in pravilneje vršijo pri petji. Popevali so toraj mnogovrstne pesni razne vsebine: pastirske, brogarske in vojške, kakor tudi pesni o žetvi i. t. d. Bila je sramota za tistega, kateri ni bil izobražen v glasbi; na gerškem Olimpu bivali so bogovi, koji so blagogli sje ljubili. Apolon bil je sè svojo liro načelnik Parnasu, — tempeljnu blagega okusa. Sokrat učil se je zopet na svoje stare dni že pozabljeno umetnost, brenkati na plunko (*Laute*). Temistoklej branil se je enkrat pri javni svečanosti brenkati na liro in takoj bil je na sumu, da je slabo odgojen.

Likurg, ostrí poznavalec človeškega srca, priporočal je glasoslovje v svojem strogem zakoniku lacedemonskem. Modri Zoroaster počel in končal je vedno svoj poduk s petjem in glasbo. Aristotelj priporoča petje in glasbo kot neogibno potrebno in imenitno izobraževalno sredstvo. Napis na učilnici filozofa Pitagora glasil se je: „Nihče naj se ne bliža in naj ne vstopi, kateri je nevednež v blagoglasji, komur je tuja plemenita umetnost muzike.“ Sloveči Fenelon pravi: „Da se otroci rešijo prostih in podlih misli, naj se jim ljubezen do duhovitega petja in glasbe vdahne.“ — Jezik, kterege glasba govori na jugu in severu, na vzhodu in na zapadu, je povsodi jednak — je istinito mednarodni jezik vesolnega človečanstva. Stare pravljice o Orfeji, kateri je sè svojim petjem viharje vtolažil in Plutona ginil, — o Amfijonu, kateri je jako ginljivo pel, da je jelo kamenje plesati — o Arionu, kateri si je sè svojim

petjem življenje rešil: vse te stare pravljice hranijo še dandanes zorno globoke resnice v sebi.

Med vsemi granami muzikalne umetnosti je brez dvombe najimenitnejši človeški glas in petje; kajti nikakoršni drugi muzikalni inštrument ni tako popoln, kot človeški glas. Mogoče nam je v modulaciji našega glasa izraziti veselje in žalost, bojazen in pogum, — vse, kar naše srce čuti. Ako se tedaj poduk v petji v tem smislu goji, in sicer tako, da nam oblaži dušo in srce, da v nas prebudi ljubezen do umetnosti in vede: potem je petje pravi buditelj za vse dobro in lepo. Platon smatra toraj petje in glasbo kot drugi glavni del odgoje mladine in odredi v nekem zakonu, da se mora mladež v petji in v glasbi najmanje tri leta in sicer od 13. do 16. leta podučevati. Iz tega izvira, da so že stari Gerki smatrali glasbo kot sredstvo, s katerim se krotijo surove strasti. Najspretnější pedagogi naše dobe menijo, in vsakdanja skušnja to mnenje tudi podpira, da se poduk v glasbi in petji ne sme še le v 13. letu starosti pričeti, nego da je prva doba njezne mladosti naj vgodnejši čas za muzikalni poduk. — Komu ne bi bilo znano, da nežno dete preneha jokati, se sladko nasmeje in pazno na uho vleče, če se mu zapoje mila pesen? Kdo ni že vidil, kako dete v naročji pesterne radostno poskakuje, ako sliši brenkati na harpo, vbirati na citre, i. t. d. Vse to je dokaz, da se more privaditi človek na glasbene oblike, na harmonijo že v svojih prvih otročjih letih, kar brez vse dvombe zdatno pospešuje poznejši poduk v glasbi, kakor tudi v raznih drugih predmetih. — Jaksch pravi: „Al je prijetna stvar lepo petje?“ S pesmico zaziblje mlada mati deteta v spanje; s pesmijo oživljajo nepokvarjeni otroci svoje igre in sprehode; s pesmico žene kmetič voli na njivo; rokodelec si s pesmic slajša svoje delo; s pesmico se odahne vojščak, če ste dneva breme in vročina prošle!“ —

Blagoglasje melodije zabavlja in razveseljuje višje kroge kakor tudi priprosta društva. V petji išče bolnik tolažila, zapuščenec društva, vjetnik pomoči. V božji hiši razlivajo se blage melodije srčne pobožnosti kakor iz jednih ust zbrane množice. V istini! s ponosom sme se kinčati učitelj, da je buditelj in gojitelj petja. Luther je rekel: „Ne pogledam učitelja, kateri ni pevec!“. — Petje in glasba upljuje mogočno na čut vsakega tudi naj sirovejšega človeka; zgodovina nam je ohranila v Alesandru stradelli zanimivi dokaz. Marsikteri si je s petjem in muziko vtemelil in poboljšal svoje stanje, marsikteri si je pripel in primuziciral prijateljstvo, novce, da tudi — ženico!

Iz ravno navedenih razlogov sledi dosta jasno, da je glasoslovje imenitni in važni del vsake odgoje, ktera namerava mladino oblično obraževati. Ako se še dalje v poštev vzame, da pametno urejeno petje človeška govorila razvija, prsi in pljuča krepi, mora se petje smatrati kot jedno prvih sredstev odgoje.

Ker mora vsak učitelj tudi podučevati v petji, jasno je toraj, da se je moral vdomačiti v glavnih točkah glasbene umetnosti.

Ljudska šola je pozvana, da upljuje po šolskem petji na razvitek narodne in cerkvene pesni.

II.

Kaj naj se popeva v ljudski šoli.

Zakon od 20. avgusta 1870. v 59. § določi za smoter v pouku petja sledeče :

„Nauk v petji ima nalog, da se budi in razvija čut za glasbo; da se oplemeni srce in oživlja estetični kakor tudi patriotični čut. V prvih šolskih letih se vadi petje prostih pesen brez not. Na tej stopnji je posebno gledati na vežbo ušesa in grla. Na višjih stopnjah se petje opira na sostavo not. Množica dobrih navadnih pesni, ki imajo za otroke tudi v poznejši dobi življenja vrednost, naj se dobro vadijo. Na temelju te uredbe zakona naj se toraj v ljudski šoli popevajo :

a. Narodne pesni.

Lepa narodna pesen ugaja najbolje značaju ljudske šole.

Kehr pravi: „Narodna pesen naj bode prosta vseh umetnih namer nemelodične šopirnosti in puhle retorike.“ S temi besedami je naznačena narav ljudske pesni. Razun naših pravih narodnih pesni, katerih se sicer, jako malo za šolo sposobnih nahaja, priporoča se gojenje običih v narodu vdomačenih pesni. To so pesni, ki se stoprv med ljudstvom vkoreniniti morajo. Iz teh zamore sčasoma izrasti prava narodna pesen.

Takih in jednacij pesni se nahaja mnogo in treba je samo, da se izmed njih najboljše in najpripravnejše izbero. Najboljše merilo za vrednost take pesni ste v prvi vrsti njih starost in vstrajnost, s katero jih ljudstvo popeva. Piškavo blago pride pa preide, ostaja pa, kar je jedernate vrednosti.

b. Cerkvene pesni.

Šolski zakon sicer ne govori ničesar o cerkvenih pesnih za šolo; mislimo pa, da se jako priporoča, tudi v šoli na cerkvene pesni primeren ozir jemati. V mnogih slučajih se mora učitelj boriti tudi z orgljanjem v cerkvi, marsikteri učitelj je celo organist; v tistih krajih, (in to je navadno) v katerih je šola blizu župne cerkve, je šolarska meša po letu obična; potrebno je toraj za učitelje in za učence, da se cerkveno petje primerno goji. Dobra cerkvena pesen, ki se lepo poje, ukorenini se med mladino in zaide po nji med ljudstvo, postane toraj prava ljudska pesen.

Že iz tega se razvidi, kolike važnosti je cerkveno petje za razvitek narodne pesni. Da se ta svrha doseže, treba je, cerkvene pesni skerbno izbirati, in le tiste rabiti, ki se strinjajo s cerkveno narodnim duhom. Našim organistom, pesnokovačem povemo toraj enkrat za vselaj, naj opuste grdo navado, ali bolje rečeno, razvado, da k vsaki priliki ali tudi nepriliki izkujejo novo cerkveno pesen, ki navadno po vsem drugem diši, kakor po duhu božjega hrama.

Priporočalo bi se toraj, da bi naša narodna duhovščina s pazljivim uhom slušala na cerkveno petje, in skrbela da se v cerkvi same božji hiši primerne pesni pojo.

c. Šolske pesni.

Šolska pesen je v ljudski šoli najmanje opravičena, bodi si, da bi primanjkovalo pri prvem poduku primernih narodnih, za šolo sposobnih pesni.

Treba je pa izmed šolskih pesni skrbno izbirati, in le najboljše rabiti. Med množico poterjenih pesni je veliko plevela, in le redkoma se pridno zrnice najde. Večinoma so te pesni površno blago, ktero ni za rabo. Iskrenega prijatelja narodnega petja takošna prikazen žali, ako stari pregovor pomisli, da je za otroka le naj boljše dobro dovolj. Hvala Bogu, da se čisti otročji duh energično upira takemu prisiljenemu petju, kajti otroci sicer take pesni v šoli, ako tudi brez veselja, vendar le pojó, a nikoli pa jih zunaj ne slišiš. Henschel pravi: „Kadar človek peti začne, naj se le jedernatih, lepih v ljudstvu vkoreninjenih pesni popevati vadi.“

d. Domovinska in telovadna pesen.

Ti pesni zahtevate v prvem jedernato glasomerje in krepek glas. Prva vrsta, to so domovinske pesni, naj se poje v pevskem zboru z resnično navdušenostjo za mило nam domovino. Malo število domovinskih pesni zadostuje, ako se dobro pojo in se dostojno prednašajo. Telovadna pesen naj služi pri telovadbi, pri izletih in šolskih veselicah.

III.

Kaj je storiti, da sé šolskim petjem navedeni namen doseže?

1. Petje naj se začne na prvi učni stopnji z malim glasovnim obsegom, k večemu med eno oktavo. Dinamika naj bode enakomerna, glasomerje prosto, melodija pa lahka, naslanja se že na škalo. (*Tonleiter.*)

Na tej stopnji naj pojó vsi otroci, tudi taki, kateri nimajo pravega muzikalnega sluha; dokazano je, da se slabi muzikalni sluh po mnogih vajah jako zboljša.

2. Petje se naj z goslami spremlja; ni ga primernejšega inštrumenta za ta nauk. V sili se ve, da se moramo poslužiti, česar se nam ponudi. [Igra naj bode čista ino prosta.]

3. Poje pa naj se glasno s polnim prsnim glasom, se ve, da ne smejo pevci vriskati ali kričati.

[4. Besede vsake pesni naj se otroci pred petjem na pamet naučé, ter se naj jasno in pravilno izrekujejo.]

5. Na tej stopnji naj se škala po zlogih: do, re, mi, fa, so, la, si, do, uri.*)

6. Vsaka pesen naj bode enoglasna; še le potem, ako je pesen že dovolj oglašena, naj učitelj na goslih drugi glas igra, otroci pa prvi glas pojo.

7. Popeva naj se na tej stopnji vsaki dan, k večemu po 10 — 15 minut.

8. Na srednji stopnji naj se pojó dvoglasne pesni. Nekatere pesni naj se tako vadijo, da prvi glas eden oddelek, drugi glas pa drugi oddelek poje; potem pa ravno narobe, tako, da je vsaki otrok zmožen peti prvi ali drugi glas.

Obseg glasa naj na tej stopnji narašča od ene do poldruge oktave. Tu že bode treba razločevati „forte“ in „piano“; glasomerje naj bode živah-

*) Morda bi bilo vendar boljše, ako se rabijo pri teh vajah navadni glasovi! c, d, e, i. t. d.

neje, melodija že nekoliko težja. Na tej stopnji naj se glas v višino, kakor v globino razvija in uri.

9. Na naj višji stopnji se naj triglasne pesni pojó. Ako otroci kako pesen izvrstno ali saj dobro pojo, se sme kaka pesen tudi po glasoviru ali po harmoniji spremljati.

Drugi inštrumenti, razun orgelj, ne ugajajo prav človeškemu petju. Tu naj se glasovni obseg razvije na dve oktavi.

10. Na tej stopnji naj se skusi doseči, da se pesen lepo, s čistim glasom prednaša. Pevec, ktereга muzikalni sluh se do sedaj ni toliko zboljšal, da s čistim pravim glasom z drugimi pevci poje, naj molči; ni se nadjati, da se mu bode muzikalni sluh kedaj za petje izuril.

11. Ako se glas mutira, je naj boljše, s petjem popolnoma za čas mutiranja ponehati.

12. Stare, narodne ali tudi druge znane pesni prenarediti, in kakor nekteri učitelji mislijo, popraviti ali zboljšati, je jako napačna navada. Pesen naj ostane, kakoršna je poterjena.

Želeti bi bilo, da bi si učitelji volili odbor, kteri bi zbiral lepe, narodne in druge šolske, do sedaj poterjene pesni, jih skrbno pretehtal in le najboljše, ako bi jih tudi malo bilo, potrdil. Te pesni in edino le te naj bi se v ljudski šoli popevale.

Karol Valentinič.

Rudninstvo.

Učni poskusi za višje oddelke ljud. šol.*)

Izdeluje T. Grah.

(Dalje.)

Pot v podzemeljsko jamo.*)

Da boste nad čudapolno naravo še bolj stermeli, hočem vas danes v razveseljevanje popeljati (v mislih) v podzemeljsko jamo, kjer se kapniki nahajajo in delajo. Takih jam je po svetu veliko, kakor n. p. na Ogerskem, na Krasu na Krajskem, kjer je posebno imenitna Postonjska jama. Tudi na Štajarskem poznam tako jamo v Savinjski dolini blizu vasi Gotovlje. Krasno je videti v takih jamah izdelke, katere narava brez oči v temi igraje vstvarja, katere so dostikrat primeroma mnogim rečem podobne, ki jih je človeška roka naredila. Oglejmo si jih!

Ljubi moji, zdaj pa treske, sveče in drugo svečavo v roke, kajti v jami bo tema, kakor v najtemnejši noči. Pozabiti pa tudi ne smemo na toplo obleko; pod zemljo, kakor vam je znano od domačih kleti, je hladno tako, da gorkomer dostikrat le šest stopinj kaže. Tako oboroženi pridemo čez zelene livade, ozke soteske do griča ali hriba, na katerega obnožju se od daleč že velika votlina vidi. To votlino je deloma izbrusila voda, katera iz nje teče. Zdaj pa si dobro zapnemo tople jopiče, ter stopimo brez straha v jamo. Komaj pridemo nekoliko stopinj daleč, že nas objame

*) Se lahko v spisje porabi.

hlad in tema. Treba bo luči prižgati. Zdaj nam je paziti da pota, t. j. obrežja ne zgrešimo, ter da ne stopimo v vodo ali globok tomunj. Od oboka visokega, katerega lučni žarki komaj dosegaajo, sliši se neko šumenje in ščebetanje čudnih živali. Huj! kaj je bilo to? Cela tropa malih, črnih pošasti se je vzdignila, ter preletava škripaje z zobmi po na pol razsvetljeni votlini. Ko bi ne imeli serčnosti, bi že nam bilo zadosti, da se povernemo iz te čudne jame. A glejte! to so netopirji, kateri se pred dnevno svetlobo tukaj skrivajo, ter gredo po noči na svoj lov. Tukaj na tlaku so celi kupi njih blata. Pa komaj smo v strahu govorili, že nam pribrenči eden za zdruhim mimo ušes — ne bojimo se jih več, ker jih poznamo. Ko previdno dalje in dalje stopamo mimo umazanih visokih sten, terknemo z nogo na stolpčast kamen, ki je k tlam kakor pribit. Ljubi moji, to je prvi kapnik, katerega iščemo. Visoko na oboku te votline je gotovo nad tem stopičem mala žilica, po kateri z apnikom nasitena voda tu doli počasi kaplja. Tega se prepričamo, če stopimo na ta stolpič, ter takoj zapazimo, da je ves moker in polzek. Barve je umazane. Takih stolpičev vidimo zmirom več, manjših in večjih, drobnih in debelih, belih in umazanih, rudečih, rumenih, da, skoraj vsake barve in velikosti. Tudi stene so začele postajati mokrotne, ter vidimo takoj, da so vse s kapnikom prevlečene. Zdajci se začnejo čuda našim očem odpirati v tej tihi, tamni votlini. Luč, katere žarke je popred neskončna tema požirala, zdaj odlesketava visoko na oboku. Tisoč in tisoč lučic bleskeče nam nasproti, ki pomagajo votlino razsvetljevati. Zdi se nam, kakor bi bili prestopili na drugi svet, kjer je vse očarano. Človek ne ve, ali gleda to, kar se njegovim očem razkriva, v resnici, ali se mu sanja. Komaj, da si upamo stopati dalje v tem tihem tempeljnu čarobnega leska in lepотије, da bi ne motili narave pri njenem čudapolnem delu. Vsak korak nam kaže nove lepote: na tlaku vidimo polno stebričev raznobarvenih, katerim nasproti doli od stropa drugi molé. Včasih sta taka nasprotna stebra že tako dolga postala, da je misliti, zdaj pa zdaj se bosta sprijela, — kar se bode s časom tudi gotovo zgodilo. Tam na strani je kapnika celi griček, krog katerega so nastavljene robate, obtesane, kakor tudi na pol dodelane klade, kakor bi jih bil ravnokar kamnosek popustil, ali pa so prelepo ozaljšane z umnimi lepотijami. Na gričku prelepega kapnika vidimo tri stebre, ki so v resnici unim trem križem podobni na gori Kalvariji. Iz skalinega razpoka šterli drugo stebelce, katero ima veje in listje iz samega krasnega kamena; tu iz stene se ti smeji zala cvetica v prelepem lesku, tam pa tuguje gerčavi bor z vejami, a brez tistja, kakor bi se bil posušil. Ti izdelki so večinoma tako živo barvani, da jih človek v resnici naravne videti misli. A vse je izkapano iz čistega apnenca!

V sveti tišini stopamo dalje in pred nami visi mogočno zagrinjalo, porobljeno z rumeno progo od stropa do tal v gubah tako istinito, da nas miče ga z roko odgerniti. Prelepa bela je njegova barva, kakor bi bil z najlepše tančice spreden in s čipkami pošit. Ker pa nam zagrinjalo ne brani uhoda, stopimo še dalje, da vidimo nova čuda. Tu zagledamo nova krasna dela. Čez potoček je izkapan prelep bel mostiček, da lahko po njem na uni breg pridemo. Iz tal moli mali

porobek in ko preide še nekaj časa, združil se bode z nasprotno visečim; tu vidimo novo čudo, tu je nedodelanih klad še mnogo, oglajenih in še ne oglajenih, kakor bi še čakale umetne roke za nove stavbe. Tam je videti velika omara, spredaj s piščalkami, celo podobne našim cerkvenim orgljam; tam v kotu pa stoji prižnica izrezana iz leskečega kamena. O, kako bije človeku serce, ko vse to stermé gleda in premišljuje, kako se je to brez vsakega orodja in človeške roke naredilo! Tla, stene in strop vse se leskeče tako krasno in milo, da nam ta žar do dna serce pretrese. Kdo bi se pri takem pogledu ne mislil prestavljenega v čaroben grad, kjer je nakupičenih dragih, leskečih se biserov! Tako zamaknjeni stojimo dolgo časa, da smo skoraj pozabili na zunanji svet.

Kaj pa je to? Zazvonelo je! Oho! kaj bo zdaj? Že zopet se sliši zvonenje. Od strahu skoraj vsim pade svečava iz rok — in komaj si upamo se ozirati, ker smo si že mislili, da bodo začele orglje peti, ter da bodo prišli podzemeljski umetniki k pridigi in službi božji — ko nam naš, zadej stoječi prijatelj pove, da je on s kamnom po zagrinjalu udaril ter zvonil. Tresoč po vsem životu, polni strahu božjega, se zdajci mahoma podamo iz jame, pazljivi na to, da nam svečava v vodo ne pade. Vsak je hotel biti v sredi, zadnji pa so se vsi tresli! In ko bi nam luč pošla, težko bi nam bilo zopet iz te temne jame najti, katera nam je toliko čudov razkrivala ter kazala neskončno modrost stvarnikovo, a nam tudi dosti strahu napravila.

(Dalje pride.)

Slovniška obravnava v ljudski šoli.

Spisuje V. Jarc.

(Dalje.)

Sklanjava samostavnikov.

Zgledi za moško sklanjo.

Ednina.

1. Imen.	jelen	kralj	grad
2. rod.	jelen-a	kralj-a	grad-ú (a)
3. daj.	jelen-u	kralj-u	grad-u
4. tož.	jelen-a (—)	kralj-a	grad-(a)
5. mestn.	pri jelen-u	pri kralj-i (—)	pri grad-u
6. druž.	z jelen-om	s kralj-em	z grad-om

Dvojina.

1. Imen.	jelen-a	kralja	grad-ov-a ali grad-a
2. rod.	jelen-ov	kralj-ev	grad-óv , grad-i
3. daj.	jelen-oma	kralj-ema	grad-ov-oma , grad-ema
4. tož.	jelen-a	kralj-a	grad-ov-a , grad-a
5. mestn.	pri jelen-ih	pri kralj-ih	pri grad-ov-ih , grad-éh
6. druž.	z jelenoma	s kralj-ema	z grad-ov-oma , grad-éma

Množina.

1. Imen.	jelen-i	kralj-i	grad-ov-i ali grad-je (i)
2. rod.	jelen-ov	kralj-ev	grad-ov „ grad-i
3. daj.	jelen-om	kralj-em	grad-ov-om „ grad-em
4. tož.	jelen-e	kralj-e	grad-ov-e „ grad-é (i)
5. mestn.	pri jelen-ih	pri kralj-ih	pri grad-ov-ih pri grad-éh
6. druž.	z jelen-i	z kralj-i	z grad-ov-i z grad-mi

Po zgledu „jelen“ se sklanjajo samostavniki moškega spola, ki se končujejo na širok končnik (široki so : b, d, f, g, h, k, l, m, n, p, r, s, t, v, z.)

Po zgledu „kralj“ se sklanjajo samostavniki moškega spola, ki se končajo na ozek končnik (ozki so : c, č, ž, š, j.)

Po zgledu „grad“ se sklanjajo samostavniki moškega spola, ki v rodivniku dobijo ostri ú ali á.

Samostavniki moškega spola, ki pomenijo kako osebo ali kako drugo živočo poosebljeno stvar, imajo v ednini toživnik enak rodivniku; toživnik neživočih reči pa je enak imenovavniku.

Samostavniki, ki se v imenovavniku končujejo na **r**, dobivajo med **r** in sklonovo končnico po vseh sklonih **j**. N. pr. mesar, mesar-j-a (ne mesara) tesar, tesar-j-a (ne tesara) in se potem sklanjajo po zgledu kralj.

Samostavniki, ki imajo v zadnjem zlogu polglasni-**e** v imenovavniku, ga navadno po vseh drugih sklonih spuščajo. N. pr. pevec, pevca (ne pevca) učenec, učenca (ne učeneca).

Pri več zložnih samostavnikih se **k** v končnem zlogu včasi spremeni v **c**. N. pr. otrok- otroci (mesto stroki).

Samostavniki, ki se končujejo na b, d, t in f imajo v imenovavniku v množini včasi rajši **je** mesto **i**. N. pr. golob — golobje (mesto golobi), ded — dedje (mesto dedi) brat — bratje (mesto brati), škof — škofje (mesto škofi).

221. Zapišite 30 samostavnikov, ki se sklanjajo po zgledu „jelen“ ter prvega in zadnjega sklanjate pismeno!

222. Zapišite 20 samostavnikov, ki se sklanjajo po zgledu „kralj“ ter petega in osmega sklanjajte pismeno!

223. Po zgledu „grad“ sklanjajte tat, sod, zob!

224. Poiščite 15 samostavnikov na r, ter četrtega in osmega sklanjajte pismeno!

225. Poiščite 18 samostavnikov s polglasnim e, in enega od njih sklanjajte pismeno!

226. Skusite se, kateri bode napisal več samostavnikov moškega spola, ki imajo v množnem imenovavniku mesti **i** rajši **je**!

227. Samostavnik „zvonik“ sklanjajte v stavkih t. j. poiščite v vsakem številu po šest stavkov, v katerih pride zvonik po versti po vseh sklonih! N. pr. 1. Klobuk je nov. 2. Krajci mojega klobuka so široki. 3. Klobuku se je trak raztergal. 4. Oče je kupil klobuk. 5. Voda se nosi v klobuku. 6. S klobukom se ne pretepa i.t.d. v dvojini in množini.

Zgledi za žensko sklanjo.

Ednina.

1. Imen.	rib-a	nit	gos
2. rod.	rib-e	nit-i	gos-i
3. daj.	rib-i	nit-i	gos-i
4. tož.	rib-o	nit	gos
5. mestn.	pri rib-i	pri nit-i	pri gos-i
6. druž.	z rib-o (oj)	z nit-jo	z gos-jo

Dvojina.

1. Imen.	rib-i	nit-i	gos-í
2. rod.	rib-	nit-i (-)	gos-í
3. daj.	rib-ama	nit-ima	gos-éma
4. tož.	rib-i	nit-i	gos-í
5. mestn.	pri rib-ah	pri nit-ih	pri gos-éh
6. druž.	z rib-ama	z nit-ima	z gos-éma

Množina.

1. Imen.	rib-e	nit-i	gos-í
2. rod.	rib-	nit-i (-)	gos-í
3. daj.	rib-am	nit-im	gos-ém
4. tož.	rib-e	nit-i	gos-í
5. mestn.	pri rib-ah	pri nit-ih	pri gos-eh
6. druž.	z rib-ami	z nit-imi	z gos-mí

Po zgledu „ri**b**a“ se sklanjajo samostavniki ženskega spola, ki se končavajo na **a**.

Po zgledu „ni**t**“ se sklanjajo samostavniki ženskega spola, ki se končujejo na kak soglasnik (tihnik) in dobivajo v rodivniku **i**, (ki pa ni naglašen).

Po zgledu „go**s**“ se sklanjajo samostavniki ženskega spola, ki se končujejo na soglasnik (tihnik), ki pa v rodivniku dobivajo naglašen **i**.

Kakor moškim samostavnikom izpada gibljivi e tudi ženskim, kadar jim na koncu kak glas priraste. N. pr. bolezen- bolezni (ne bolezni). V druživniku ednin pa imajo **ijo** (namesto **jo**) N. pr. z boleznijo (mesto z boleznjo).

228. Zapišite 50 samostavnikov, ki se sklanjajo po zgledu „ri**b**a“.

229. Samostavnik „hi**š**a“ sklanjajte v stavkih!

230. Samostavnik „po**v**est“ sklanjajte v stavkih; tako tudi „klo**p**“!

231. Prepišite sledeče samostavnike in določite, po katerem zgledu se sklanjajo.

Kost, peč, vert, noč, luč, perst (zemlja), mast, pest, ljubezen, starost, učenost, krepost, slast, past, korist, suhljad, pomoč, pripoved, čast, pamet, reč, stran, rast, basen, jed, misel, ped, pesem, pomlad, povodenj, uš, vas, verv, zibel, zver, žerd, žival, modrost, ponižnost, serčnost.

232. Sklanjajte dva samostavnika iz prejšnje naloge, katerega hočete, v stavkih!

Zgledi za srednjo sklanjo.

Ednina.

1. Imen.	let-o	polj-e	pleme
2. rod.	let-a	polj-a	pleme-n-a
3. daj.	let-u	polj-u	pleme-n-u
4. tož.	let-o	polj-e	pleme
5. mestn.	pri let-u	pri polj-i (u)	pri pleme-n-u (i)
6. druž.	z let-om	s polj-em	s pleme-nom

Dvojina.

1. Imen.	let-i	polj-i	pleme-n-i
2. rod.	let-	polj-	pleme-n
3. daj.	let-oma	polj-ema	pleme-n-oma
4. tož.	let-i	polj-i	pleme-n-i
5. mest.	pri let-ih	pri polj-ih	pri pleme-n-ih
6. druž.	z let-oma	s polj-ema	s pleme-n-oma

Množina.

1. Imen.	let-a	polj-a	pleme-n a
2. rod.	let-	polj-	pleme-n
3. daj.	let-om	polj-em	pleme-n-om
4. tož.	let-a	polj-a	pleme-n-a
5. mestn.	let-ih	pri polj-ih	pri pleme-n-ih
6. druž.	let-i	s polj-i	s pleme-n-i

Po zgledu „leto“ se sklanjajo samostavniki srednjega spola, ki se končujejo na **o**.

Po zgledu „polje“ se sklanjajo samostavniki srednjega spola, ki se končajo na **e**.

Po zgledu „pleme“ se sklanjajo samostavniki srednjega spola, ki prijemljejo v sklanji **n** ali **s** ali **t**. N. pr. breme- bremena, sleme- slemenena, teme- temena, vreme- vremena; dete- deteta, jagnje- jagnjeta, kozle- kozleta, pišče- piščeta, tele- teleta, žrebe- žrebeta; črevo- črevesa, drevo- drevesa, kolo- kolesa, nebo- nebesa, oko- očesa, pero- peresa, slovo- slovesa, uho- ušesa.

223. Sklanjajte samostavnike korito, žito, lice rešeto, pero, seme!

224. Sklanjajte za vsak zgled (za vse spole) kak samostavnik v stavkih!

(Dalje pride.)

Dopisi.

Brežice, dne 30. septembra 1881. Ušiteljstvo brežkega, kozjanskega in sevniskega okraja je imelo letos svojo skupno konferenco dne 22. sept. v Rajhenburgu. Konferenci, ki se je pričela ob 8. uri, predsedoval je okrajni šolski nadzornik g. Mih. Nerath. Za svojega namestnika imenoval je predsednik

nadučitelja g. Ornik-a iz Brežic. Zapisnikarjem sta bila voljena: Mešiček iz Brežic in Voglar iz Planine. Navzočih je bilo 43 udov in dva gosta, namreč gospod baron Moscon, ud okrajnega šolskega sveta brežkega in gospodična Potočnik, učiteljska kandidatinja iz Ljubljane. Dva učitelja in jedna učiteljica pa se zaradi bolehnosti konference niso mogli vdeležiti. Ko se je še opravični red za okrajne šolske konference prečital, sledile so „opazke nadzornikove.“ G. Nerath je omenil, da se je letos v vseh treh okrajih na polji narodnega šolstva mnogo izboljšalo, da so skoraj vse šole postavnim tirjavam zadostovale. Govoril je potem o posameznih predmetih in konečno učiteljstvo opominjal k vestnemu izpolnovanju vseh dolžnosti in k složnemu delovanju na večrazrednicah.

Na to se je prečitalo več odlokov naučnega ministerstva in deželnega šolskega sveta, kakor tudi ravno došli telegram okrajnega glavarja, gospoda Rupnika, v katerem on obžaluje naznanja, da ga uradna dela zaderžujejo, se konference vdeležiti.

O vprašanji: „Kaj ovira v teh okrajih napredek narodnega šolstva in s katerimi sredstvi bi se dalo temu v okom priti?“ poročal je najprvo g. nadučitelj Dernjač iz Sevnice. Tu le hočem podati kratek posnetek njegovega bolj kot celo uro trajajočega govora. Rekel je, da napredek narodnega šolstva najbolj to ovira, da še kmečko ljudstvo pri svoji sedanji omiki ne more razumeti velike imenitosti nove ljudske šole. Kmečko prebivalstvo si narodne šole ne misli kot odgojevalne in izobraževalne zavode, ampak le kot prostor, v katerem se otroci malo čitati, pisati in računati uč. Zato pa je tudi večkrat slišati: kaj treba našim otrokom risanja in telovadbe! Iz tega napačnega mnenja o namenu ljudske šole pa tudi izvira vse, kar razvijanju boljših šolskih razmer nasprotuje; tako posebno slabo šolsko obiskovanje in prezgodnji izstop učencev iz narodne šole.

Da se pa te slabe razmere s časoma odstranijo, naj si učitelj prizadeva, si spoštovanje in priljubljenost starišev pridobiti in naj potem skuša, jih pri vsaki priložnosti o potrebi in velikem pomenu narodnega šolstva in ljudske izobraženosti sploh poučiti. Naj se pravica, stariše zaradi šolskih zamud njih otrok kaznovati, krajnemu šolskemu svetu odvzame in se drugi oblasti podeli ter naj se gleda strogo na to, da otroci ne izstopijo prezgodaj iz šole. Potem govorila sta še druga dva poročevalca! nadučitelja Schulmann in Kokot. Pervi se je pritoževal, da se še premalo ozira na §. 11. državno šolske postave, ki določuje, da se sme jednemu učitelju k večjemu le 80 učencev prepustiti. Drugi pa je povdarjal, da je revščina kmečkega ljudstva izdaten vzrok slabemu razvitku boljših šolskih razmer.

Na to se je vnela živahna debata, koje so se vdeleževali razven referentov tudi gospodje Boštjančič, Jamšek, Ornik, Böhheim in Mešiček. Koncem sprejele so se sledeče teze:

Napredek narodnega šolstva ovira:

1. Pomanjkljiva ljudska razvidnost.

2. Slabo šolsko obiskovanje, katero posebno povzročuje revščina in prevelika oddaljenost mnogih prebivališč od šolskega poslopja.

3. Ker se šolske postave od nekaterih krajnih šolskih svetov ne izveršujejo.

To pa bi se dalo sé sledečimi sredstvi od straniti :

1. Učitelj naj vestno izpolnjuje dolžnosti svojega stanu in ljudstvo naj se o važnosti šolstva pouči.

2. Naj se, kolikor moči, zadostuje člankom šolsko obiskovanje zadevajočim, naj se skuša ljudsko blagostanje povzdigati s obligatno vpeljavo poljedelskega pouka, oziroma napredovalnimi šolami.

3. Naj se prepusti kazenska pravica zaradi šolskih zamud okrajnemu šolskemu svetu.

O drugem vprašanju : „Za koliko podpira šolska ustrahovalnost (disciplina) pouk neposredno ?“ govoril je nadučitelj g. Jamšek. Z gladko slovensko besedo razložil je poročevalec važnost šolske discipline. „Kar je reglement pri vojaki, postava v državi, to je disciplina v šoli. Vojaštvo brez reglementa, država brez postave in šola brez discipline, bil bi mlin brez vode.“ Otroci se morajo najpred reda, pazljivosti in mirnosti navaditi, potem bo še le moči uspešno poučevati.

O „domovinoslovji“ poročal je g. Zaplata. Govoril je začetkoma o tvarini, potem o metodi tega predmeta in slednjič je kot učni poskus obravnaval : „Zagorje z bližnjo okolico.“

O zadnjem predmetu ; „Oton Veliki.“ Metodična obravnava zgodovinske slike, razlagal je g. nadučitelj Ornik. Ko je navedel nekaj načel, na katera se naj pri zgodovinskem pouku pazi, obravnaval je omenjeno zgodovinsko sliko v 5 odstavkih. Na to sledilo je poročilo knjižničnih odborov in potem volitve. V stalni in knjižnični odbor so bili voljeni in sicer za Kozje : Böheim, Rojko, Schulmann ; za Sevnico : Dernjač, Jamšek, Kunstič ; za Brežice : Ornik Kline, Volavšek. Zastopnikom v okrajni šolski svet so bili voljeni za Kozje : Böheim ; za Sevnico : Matko ; za Brežice : Kline. Ker pa zadnja dva nista hotla volitve sprejeti, je bil v drugič za Sevnico Dernjač in za Brežice Ornik voljen. Sklep ob $\frac{1}{4}$ 4. uri.

J. Mešiček.

Zidan most, 15. septembra. Učitelji laškega okraja so imeli letošnjo okrajno konferenco dné 11. avgusta v Laškem. Peta točka dnevnega reda so bila štiri pedagoški vprašanja.

a) Katera sredstva naj učitelj uporablja, da pri svojih učencih v nrvstvenem obziru najugodnejše uspehe doseže in na njihov značaj upljiva ? To vprašanje je razpravljaj g. Kropelj iz Zidanega mosta većinom iz vzgojnega, zvlasti iz nrvstvenega stališča ter je poudarjal pred vsem razvijanje značaja, kot one duševne sile, katera podaja človeku mer in vodilo ves čas življenja. Vsako šolsko delovanje naj budi v otrocih določeno zavest o notranji veljavi človeški, a glavni namen mu bodi razvoj trdnega in neomahljivega značaja. V to svrho se podaja učitelju obilo prilik, ker vsaka ura, vsak predmet je že samo za se, še bolje pa v zvezi z družimi, zadostno sredstvo, da se zamore

otrok voditi po нравstvenih potih, da se mu krepí duh, budé blagodejna čuvstva njegove notranjosti, in da se mu vcepé zlata vodila v sprejemljivo srce, katerih se držeč izišel bode otrok iz šole čistega in jasnega značaja; kar pa mu bode še manjkalo, osvojil si bode lahko v poznejšem življenji. O tem predmetu so še govorili gg.: Pirkmajer, Zupanek ml., Irgelj, Šeligo in Valentinič.

b) Po kateri čitalni metodi se zamore prvi del „Začetnice“ obravnavati in katera naj se uporablja? To vprašanje je razpravljal g. Gabršek iz Zidanega mosta v daljšem slovenskem govoru, v katerem je najprej na kratko razvil postanek in nadaljnji razvoj različnih čitalnih in pisalnih metod. Potem pa je prešel k onim metodam, katere se še dan danes več ali manj izdatno uporabljajo. Izmed teh metod je govoril natančneje sosebno o pisalno-čitalni in o analitično-sintetični metodi, katero nekateri imenujejo tudi metodo z normalnimi besedami ali metodo z zedinjenimi vajami v nazornosti, v jeziku, v pisanji in čitanji i. t. d. Akoravno ima vsaka izmed njih svoje prednosti, a tudi svoje napake, vendar se naslanjate obe na glaskovanje, katero rabite od kraja do konca. Po vsaki se da povoljen uspeh doseči; uporabljivost zavisi le od učiteljeve spretnosti. Če prav je analitično-sintetična metoda mnogo boljša od pisalno-čitalne, vendar je pri nas skorej neizpeljiva, in sicer zato, ker so naše šole prenapolnjene in ker nam do zdaj manjka še začetnice, ki bi bila strogo po nji osnovana. Kedar pa bomo tako srečni, da nam kateri učitelj sestavi začetnico na podlagi analitično-sintetične metode, ki pa bode vendar le morala imeti nekoliko drugačno lice od nemških, tedaj jo bomo tudi mi s pridom rabili. Naopako pa pisalno-čitalna metoda ne zahteva tako strogo po nji izpeljane začetnice, in so vrhu tega vse naše početne čitanke po tej metodi osnovane. Zato nam ne ostaja drugega, nego prvence učiti po pisalno-čitalni metodi. Vendar bi bilo škoda, ko bi zanemarjali ono, kar ima analitično-sintetična metoda dobrega in za našo rabo uporabljivega. Spreten učitelj bode torej pri svoji pisalno-čitalni metodi tudi iz analitično-sintetične marsikaj uporabil in tako pokazal, da mu je vsaka drobtinica dobro došla v dosego svojega namena. Take vzajemnosti so poleg več drugega zlasti poiskanje glasu v kakšni pojmovni besedi, razstava in sestava besed v pozamezne zloge in glase, pisanje zvez po náreku ali po predpisu, i. t. d. Potem razloži g. govornik še natančneje učno postopanje po pisalno-čitalni metodi na podlagi „Začetnice“ in stavi konečno sledeči predlog, kateri se tudi sprejme: Prvi pouk v pisanji in čitanji na podlagi Miklošičeve „Začetnice“ se zamore najuspešnejše le po pisalno-čitalni metodi obravnavati. To pa zato, ker je 1. „Začetnica“ po tej metodi osnovana, 2. ker je k analitično-sintetični metodi treba na tanko po njej osnovane začetnice in 3. ker je vsaka druga razven teh dveh metod nepraktična in že zastarela. Konečno zahvali se g. predsednik za to obširno razpravo g. poročevalcu.

c) Katera učna tvarina iz prirodoslovnega zemljepisja se zamore na teluriji predočiti in kako? O tem je poročal g. Valentinič iz Hrastnika, kateri je ob enem praktične poskuse na teluriji kazal. Najprej je omenjal o zemlji

in o različnih točkah in črtah na globusu, potem pa je prešel k vrtenju zemlje okolo osi in okolo solnca, pri čemur je predložil postanek dneva in noči ter štirih letnih časov; zadnje se mu je povsem dobro posrečilo. Na dalje je poročal o glavnih potezih meseca, ter je predložil vrtenje meseca okolo zemlje in ž njo vred okolo solnca ter postanek mesečnih spremen, kakor tudi solčnega in mesečnega mrka. O istem predmetu sta še govorila gg. Zupanek ml. in Logar.

d) V katerem obsegu se ima kmetijski pouk v ljudski šoli z obzirom na učni črtež obravnavati? Poročevalec g. Šeligo od sv. Jedrti je podal natančen načrt v posameznih predmetih, kateri naj bi se na ljudski šoli obravnavali in otrokom bodisi praktično, bodisi teoretično razlagali. O tem so še govorili gg. Irgelj, Jurko, Kropelj in Valentinič.

Izmed drugih točk omenim naj le še nekaterih. G. Peternel in g. Valentinič sta poročala v imenu stalnega odbora o uspehu hospitiranja na pozameznih šolah, katero se je na predlog okr. skupščine letošnje leto v našem okraji vpeljalo. Uspeh je bil povsem dovoljen, in učitelji so videli in slišali mnogo dobrega in koristnega, kar bodo lahko tudi v svojih šolah uporabili. Ker pa je moral vsak učitelj osnovati o svojem hospitiranju tudi natančno spomenico (memorandum), in ker se je pokazalo, da tak memorandum ni niti učiteljem po volji, niti potreben in stvar le obtežuje, zato se je sprejel predlog g. Kropēja, da bi se prihodnje leto to delo opustilo.

Izmed drugih sprejetih nasvetov je še važen oni g. Šeliga, da bi se kmetijski nadaljevalni tečaj zopet otvoril, in g. Stavferja, da bi se vpeljala v naše šole slovensko-nemška „Začetnica“ od Miklošiča.

Fr. Gabršek.

Novice in druge stvari.

(Stanje šolstva) Štajarska je štela koncem šolskega leta 1880. 738 javnih ljudskih šol, 16 podružnic, 37 privatnih šol in 7 šol pri tovarnicah — tedaj skupaj 798 šol. Od teh je bilo 358 eno-, 177 dvo-, 103 tri-, 60 štiri-, 32 pet-, 3 šestrazrednic, 1 sedemrazrednico in 2 ste bili osemrazrednici. Razun teh ste bili dve meščanski enorazrednici in 40 paralelnih oddelkov. Novo ustanovljenih je bilo 7 enorazrednic med temi 2 na Spodnjem Štajarskem in sicer v Šmarjeti pri Mariboru in Šentvidu pri Slovengradci. V Gradci ste se dve meščanski šoli ustanovili. Šolska poslopja še zmirom ne zadostujejo, kajti še jih je 164, ki šolskim namenom ne vstrezajo. Učiteljevalo je na 738 javnih šolah in 14 podružnicah v 1518 razredih 361 načučiteljev, 491 učiteljev, 254 podučiteljev, 129 pomožnih učiteljev, 5 nadučiteljic, 44 učiteljic, 211 podučiteljic in 10 pomožnih učiteljic — skupaj 1505 oseb, tako da jih pomanjkuje le še samo 24. Postavno sposobnost jih je imelo 1387, za 115 več kakor lani, nasprotno se je pa število neizkušenih za 36 skercilo. V veronauku je poučevalo 852 gospodov duhovnov. Učiteljic za ženska ročna dela je bilo 387; od teh je bilo 147 neskušenih. Na 607 šol. se je tudi te-

lovadilo. Pri 421 šol. je prostor za telovajo in 223 jih ima tudi potrebno pripravo za ta pouk.

(C. kr. šolski nadzorniki.) G. M. Nerat, naš marljivi sodelavec, se je nadzorništvu odpovedal. Na njegovo mesto pride g. Baumgartner, nek mladi učitelj, od katerega drugega ne vemo, kakor to, kar smo po časnikih o njem izvedeli. Drugi nadzorniki so ostali na slovenskem Štajarskem dosedANJI, samo njih delokroge so nekoliko spremenili.

(Meščanski učenci stanejo na leto:) V Gradci 39 gld., v Celji 47; v Voitsbergu 70, v Fürstenfeldu 127, v Radgoni 120, v Hartbergu 142 in v Judenburgu 171 gld. av. v.

(Kako so učitelji na stare dni preskerbljeni) se piše iz Gradca sledeče: Ko so moči učitelja J. pojenjale, se mu je mignilo, naj gre v pokoj. Ker je pa svoje prihodnje žalostno stanje že naprej poznal, mislil je tako dolgo v službi ostati, da bi dobil še eno starostno doklado. Vendar bilo je vse zastonj. Čeravno je dokazal, da je v zadnjem petletju čez 90 odstotkov svojih učencev za višje oddelke izuril, tedaj zadostoval § 27. postavbe od 4. februarja 1870. čeravno je okrajni šolski svet njegove prošnje večkrat podpiral, doklade vendar le ni dobil. Tako ima zdaj 450 gld. pokojnine. S to plačuje stanovanje z 150 gld. (v Gradci), ter mu še ostane na dan 82 kr., s katerimi kupuje svojima dvema otrokoma živež, obleko — skratka vse, kar je za življenje potrebno. Mož je 64 let star in bolehen, toraj si posebej nič prislužiti ne more. In ta mož je žertoval skoz celih 42 let svoje moči javnemu poduku na Štajarskem. Vse izpite, ktere postava zahteva, je napravil in sicer z dobrim uspehom; ima tudi dobra spričevala o svojem učiteljevanji. Vsled tega je imel tudi naj večjo plačo na Štajarskem: služboval je namreč v Gradci. Svoje revščine pa ni sam kriv, nego neugodne določbe postavbe, vsled ktere se 4 službene leta ze 3 računijo. Kako le mora biti siromaku pri serci, kadar pomisli, da penzijski zavod, v katerega je svoj del vplačeval, zdaj znaša čez 600.000 gld., ter bi se mu lahko iz revščine pomagalo? Upajmo, da se bodo naši drugi zavodi, ki ga bodo na starost podpirali, ako ga omenjeni ne bo.

Nadejamo se pa tudi, da bode prihodnji deželni zbor prošnjo štajarske učiteljske zveze, t. j. štajarskih učiteljev vendar le enkrat vslišal, ter te nepravilne postavne določbe z boljšimi nadomestil.

(„Iz gole milosti“) je štajarski deželni zbor dovolil, naj se nekemu učitelju, ki je skoz celih 48 let neprenehoma deloval na šolskem polji, zdaj, ko gre v pokoj, pri odmeritvi pokojnine vsa leta vračunijo, da bo menda dobil celo pokojnino. Iz serca mu želimo, da bi jo mnogo let vžival, saj si jo je zaslužil.

Spremembe pri učiteljstvu.

Učiteljske spremembe na Štajarskem: G. Alojzi Seidler, izpr. učit. kandidat pride za zač. podučitelja v Slovengrudec. — Na Kranjskem: Definitivno nameščeni so gg.: Mihael Kuster, nadučit. v Kranji; Anton Majar iz Kranjske gore v Leskovci pri Krškem; Leopold Žorš v Idriji; Matija Japelj, iz Šent-

čurja pri Kranji v Podkrajji na Vipavskem; Gottfried Erker, od stare cerkve v Mozli (Kočevsko); Karol Strel je II. učitelj v Šmartnem pri Litiji; Jurij Krener, IV. učitelj v Škofji Loki; Jan Čuk v Šent-Janži; Andrej Šest, II. učitelj v Račjem pri Zidanem mostu. Gdč. Roza Junis, III. učiteljica na Duplici pri Zagorji; Ana Šetina, učiteljica pri sv. Križi, v Šmartno pri Litiji, na II. mesto; Neža Levstek, stalno v Senožeah, in Marija Marolt na Raki. Na IV. učiteljsko službo v Postojni pride gdč. Pavla pl. Rencensberg, dosihmal v Vipavi; gdč. Andolšek na III. učiteljsko službo v Rače pri Zidanem mostu, a Marija Wessner na IV. učiteljsko mesto v Krškem. V Nevlje pri Kamniku odhaja učiteljica J. Kronabethvogel, in v Dolskem ostane Julijana Gula, obe začasno. Gospod Karl Veber, izprašani učiteljski kandidat pride na novo šolo na Vojsko in gosp. Anton Lapajne, prov. učitelj v Ribnici, v Stari trg. Gospodična Avgusta Župan, učiteljica na Duplici pri Zagorji, dobi službo na Krškem; gospod Janez Topolovšek, učitelj isto tam, začasno v Žalno. Gospodična Ana Demel, pomožna učiteljica v Kočevji, dobi službo v Starem logu. G. Kasper Brake, učitelj v Voklem pri Kranji, stopil je v Waltherjev zavod. Začasne službe so dobili izprašani učiteljski kandidati gg.: Jan Anžiček v Nadanjem selu, Erker ml. v Gotnici, Alojzij Funtek v Šmartnem pri Litiji, Feliks Majar v Orehek, Josip Poznik v Polomu, Jan Wittreich pri Stari cerkvi v Kočevji, J. v Zgornjem Tuhinji pri Kamniku.

Listnica.

G. A. L. v K. Prosim, pišite določneje, iz serca radi Vam ustrezemo.

Šolsko naznanilo.

Na trirazredni meščanski šoli v Krškem se začne novo šolsko leto 17. oktobra. Natančneje o namenu in naredbi šole ter o sprejemu in podpori učencev izve se pri podpisnem šolskem voditelji.

V Krškem, 1. oktobra 1881.

Jv. Lapajne.

Učiteljska služba.

Na trirazredni šoli v Brazlovčah, IV. pl. razred, se tukaj razpisuje v takojšno začasno nameščenje.

Prositelji imajo prošnje vložiti do 18. oktobra 1881 pri krajnem šolskem svetu v Brazlovčah.

Okrajni šolski svet Vranjski, dne 18. septembra 1881.

Predsednik:

Haas l. r.